

2. Рябченюк М., Якунов Є. Вірусна епідемія 2009: як це було. УКРІНФОРМ: веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2880632-virusna-epidemia-2009-ak-ce-bulo.html>

3. Процюк Р.Г. Сучасні проблеми епідемії туберкульозу в Україні: причини та шляхи її подолання. Спеціалізований медичний портал Health-ua.com: веб-сайт. URL: <http://healthua.com/articles/2977.html>

4. Гришко Л. Епідемія ВІЛ/СНІД: за 50 років України може не бути. Made for minds: веб-сайт. URL: <https://bit.ly/3qpgaUE>

5. Афанасьєв Є. Нові кроки на шляху розв'язання проблеми ВІЛ/СНІДу в Україні. Спеціалізований медичний портал Health-ua.com: веб-сайт. URL: <https://health-ua.com/article/18144-nov-kroki-na-shlyahu-rozvyazannya-problemi-vlsndu-v-ukranz-nagodi-dnya-boro>

6. Щепин О.П., Нечаєв В.С. О государственных механизмах реформы здравоохранения. *Проблемы социальной гигиены, здравоохранения и истории медицины*. 1997. № 1. С. 34-38.

7. Решук К., Лукашова С. Історія сумнівів та експериментів. Як українська влада боролася з коронавірусом. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2020/05/21/7252503/>

8. З початку епідемії COVID-19 кількість ліжко-місць для лікування пацієнтів з коронавірусною хворобою збільшено у три рази. Урядовий портал: веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3186545-posol-es-kaze-so-pravilnist-dij-ukraini-u-borotbi-z-covid19-vidcuv-na-sobi.html>

9. Посол ЄС каже, що правильність дій України у боротьбі з COVID-19 «відчув на собі». УКРІНФОРМ: веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3186545-posol-es-kaze-so-pravilnist-dij-ukraini-u-borotbi-z-covid19-vidcuv-na-sobi.html>

УДК 343.851(043.2)

Чайка С.П., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Сисоєва В.П., к.ю.н.

ФОРМИ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОФІЛАКТИЦІ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Профілактика правопорушень є актуальним завданням кожної держави. В Україні розроблення системи профілактичних заходів щодо правопорушень завжди було пріоритетним напрямком діяльності органів державної влади. Однак, на жаль, незважаючи на чисельні спроби вирішити це питання на загальнодержавному рівні, сьогодні ми маємо лише фрагментарні досягнення у цій галузі у вигляді профілактики окремих видів кримінальних правопорушень. Тож, держава як суб'єкт

профілактичної діяльності потребує допомоги з боку різних недержавних установ і організацій, а також окремих осіб – по суті, участі громадськості у профілактиці правопорушень.

Необхідність участі громадськості у профілактиці правопорушень вже стала своєрідною аксіомою. Тому переоцінити цю участь дійсно важко. До того ж, індикатором ефективності профілактики правопорушень є, з одного боку, уповільнення темпів зростання кількості правопорушень, стабілізація чи зниження рівня злочинності, а з другого – відчутне підвищення соціально-профілактичної активності населення. Світовий досвід у сфері протидії злочинності доводить, що ця діяльність не може здійснюватися без участі громадськості. Україна в цьому питанні не є винятком, тому на законодавчому рівні закріпила можливість залучення громадськості до запобігання окремим кримінально протиправним проявам. Серед таких законодавчих актів слід назвати Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р., Закон України «Про протидію торгівлі людьми» від 20 вересня 2011 р., Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 р., Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15 листопада 2001 р. тощо. Але, на жаль, значна частина регламентованих законодавством положень використовуються обмежено, оскільки норми законів мають декларативний характер і не наділені практичним змістом [1, с. 5-6]. Саме тому важливим є визначення порядку практичного застосування потенціалу громадськості у профілактиці правопорушень.

У цьому аспекті слід визначити, які є форми участі громадськості у профілактиці правопорушень. У рекомендаціях Конгресів ООН із запобігання злочинності і кримінального правосуддя, де залучення громадськості до сфери запобіжної діяльності визначено як одну із прямих стратегій запобігання злочинності, на прикладі різних країн світу наводяться форми такої участі громадян. Склад і повноваження тих чи інших форм такої діяльності громадських організації не однакові, але за функціональним критерієм їх можна класифікувати таким чином:

а) органи, що виконують чітко профілактичні функції. Такими є комітети, ради чи групи щодо запобігання злочинності. Головна їх функція полягає у підтримці контактів із поліцією, організації кампаній щодо запобігання злочинності, а також у підготовці рекомендацій для офіційних осіб стосовно стратегій запобігання злочинності;

б) неофіційні асоціації, головною функцією яких є вирішення спорів. Ці органи відомі під різними найменуваннями – сільські ради, комісії щодо вирішення спорів, товариські суди. Популярність програм посередництва, можливо, пояснюється більш уважним ставленням до жертви правопорушення. Компенсаційна процедура розгляду справи більш відповідає її інтересам, ніж притягнення злочинця до кримінальної

відповідальності;

в) громадські організації, основною функцією яких є патрулювання разом із поліцією, надання допомоги поліції та діяльність, спрямована на налагодження довірливих стосунків між поліцією і населенням [2, с. 36-37].

Таким чином, зазначимо, що участь громадськості у профілактиці правопорушень є певним процесом, який відбувається в межах спільної громади. Крім того, участь громадськості у профілактичній діяльності полягає в організації зусиль окремих громадян у досягненні їх цілей через діяльність недержавних організацій для здійснення впливу на зниження рівня злочинності.

Діяльність громадськості у галузі профілактики правопорушень має широкий спектр прямих і непрямих форм участі. Пряма форма участі представляє собою безпосереднє фізичне залучення громадян до охорони громадського порядку, у тому числі через діяльність громадських формувань правоохоронної спрямованості щодо: патрулювання територій відповідно до зазначеного маршруту; виставлення постів; проведення рейдів із виявлення правопорушників; здійснення індивідуальних профілактичних заходів; огляду місць скупчення осіб із відхиленою поведінкою; виявлення причин й умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень; проведення агітаційно-пропагандистської роботи.

У свою чергу, непряма форма участі громадськості у профілактиці правопорушень полягає у роботі різноманітних неспеціалізованих суб'єктів профілактичної діяльності, яка спрямована на інформування (повідомлення про факти кримінальних правопорушень, що готуються, вчиняються або вже вчинені); здійснення комплексу заходів виховного, навчального характеру, спрямованих на створення належних умов для набуття громадянами своїх прав і свобод, а також виконання покладених на них обов'язків; забезпечення певної рівноваги у суспільстві шляхом створення атмосфери стабільності, впливаючи на чинники негараздів в економічній, політичній, духовній, сімейно-побутовій та інших сферах.

Література

1. Громадськість у запобіганні і протидії злочинності: вітчизняний та міжнародний досвід: монографія / В.В. Голіна, М.Г. Колодяжний, С.С. Шрамко та ін.; за заг. ред. В.В. Голіни, М.Г. Колодяжного. Харків: Право, 2017. 284 с.

2. Державне програмування і регіональне планування заходів запобігання злочинності в Україні: монографія / В.В. Голіна, С.Ю. Лукашевич, М.Г. Колодяжний; за заг. ред. В.В. Голіни. Харків: Право, 2012. 304 с.